

مشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه‌های www.smtnews.ir/about.html	
صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صنعت»	
مدیر مسئول: ناصر بزرگمهر	
سر دبیر: عاطفه خسروی	
تلفن: ۰۲۱-۸۲۱۹۰۰	نمابر: ۰۲۱-۸۸۷۲۳۲۰
سازمان آگهی‌ها: ۰۲۱-۸۸۷۲۳۲۳-۳	نمابر آگهی‌ها: ۰۲۱-۸۸۷۲۳۲۱۱
امور مشترکین: ۰۲۱-۸۸۷۲۳۲۵	روابط عمومی: ۰۲۱-۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۰۲۱-۸۸۷۲۳۲۵	
تهران، خیابان قائم مقام‌فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱	
روابط عمومی: pr@smtnews.ir	آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir	
چاپخانه: هنر سوزمین سبز	
info@smtnews.ir	
www.smtnews.ir	
telegram.me/smtnews	
instagram.com/smtnewspaper	
tozi.smtnews@gmail.com	
روزنامه www.smtnews.ir با ۶۳ امتیاز رتبه ۲	عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱	عضو انجمن مدیران رسانه
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲	عضو تعاونی مطبوعات

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

از مجلس شورای ملی تا مجلس شورای اسلامی

سوگند نمایندگی را با ذکر کتاب آسمانی خود یاد می‌کنند.

کمیسیون‌های مجلس

مجلس شورای اسلامی از تعداد زیادی نماینده ملت تشکیل شده است. تصمیم‌گیری در جمعی چنین گسترده، ممکن نیست؛ مگر اینکه پیش‌تر، رسیدگی‌های مقدماتی و کارشناسی انجام شده باشد. این کار در واحدهای کوچکی به نام کمیسیون انجام می‌شود. اصول ۶۶ و ۷۵ قانون اساسی، از کمیسیون‌های مجلس نام برده و تعداد، ترتیب کار و حدود اختیارات آنها را به این‌نامه داخلی واگذار کرده است. کمیسیون‌ها، به مجلس قدرت و تحرک می‌دهند و موجب بازدهی بیشتر مجلس می‌شوند. مجلس شورای اسلامی برای حل مشکلات فرهنگی، اقتصادی، امنیتی و... به کمیسیون‌هایی با افراد کارآموده و متخصص نیاز دارد.

نهاد ناظر بر قوانین مجلس

قانون‌گذاری در جمهوری اسلامی ایران براساس موازین شرع صورت می‌گیرد و مصوبات مغایر با احکام شریعت یا اصول قانون اساسی، اعتبار ندارد؛ از این رو، لازم است بر مصوبات، هم از نظر شرعی و هم از نظر قانونی نظارت شود.

مرجع صلاحیت‌دار برای چنین نظارتی، شورای نگهبان است. قانون اساسی، اظهارنظر درباره شرعی بودن مصوبات را در انحصار فقهای شورای نگهبان می‌داند و وظیفه نظارت قانونی، یعنی مغایر نبودن مصوبات با اصول قانون اساسی برعهده اعضای حقوقدان شورای نگهبان گذاشته شده است.

جمهوری باشد.

جایگاه اقلیت‌های دینی

با تشکیل مجلس شورای ملی در دوران مشروطه، اقلیت‌های دینی از کرسی نمایندگی برخوردار شدند. برای نمونه، کلیعیان تا امروز در همه دوره‌ها، نماینده داشته‌اند. کلیعیان برپایه قانون اساسی، یک نماینده در مجلس شورای اسلامی دارند.

اصل ۶۴ قانون اساسی، بر حضور نمایندگان اقلیت‌های دینی چنین تصریح می‌کند: «زرتشتیان و کلیعیان هر کدام یک نماینده و مسیحیان آشوری و کلدانی مجموعاً یک نماینده و مسیحیان ارمنی جنوب و شمال هر کدام یک نماینده انتخاب می‌کنند.» نمایندگان اقلیت‌های دینی،

مجلس شورای ملی را باید ثمره انقلاب مشروطه دانست. مردم ایران پس از چندصد سال خفقان و استبداد، در قیامی ملی به مشروطیت رسیدند و توانستند با استبداد مبارزه و ثابت کنند که مردم نیز دارای حقوق سیاسی و اجتماعی هستند. آنها معتقد بودند باید قانون اساسی وجود داشته باشد تا کشور برپایه آن اداره و تصمیم‌گیری‌ها طبق قانون و ضوابط خاص باشند، نه براساس سلیقه‌های فردی و گروهی. به علاوه اینکه مجلسی از نمایندگان منتخب ملت تشکیل شود تا حقوق مشروع ملت در آنجا حفظ شود. مردم خواهان مجلسی بودند که اعضای آن منتخبان خود آنها باشند، نه منتخب شاه. به این صورت، نخستین جلسه مجلس شورای ملی، تنها با حضور نمایندگان تهران در ۱۴ مهر سال ۱۲۸۵ در کاخ گلستان با حضور شاه تشکیل و با نطق یک جمله‌ای او افتتاح شد. با پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، تحولات شگرفی در شرایط سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایران به‌وجود آمد و نظام ارزشی جامعه ایران دگرگون شده، بنابراین ارکان حکومتی نظام شاهنشاهی نمی‌توانست جایی در ایران داشته باشد، زیرا ماهیت و حقیقت این بنیادها و نهادها، با اهداف و آرمان انقلاب ملت ایران در تضاد بود. یکی از نهاد‌های مهم سیاسی، مجلس شورا بود که می‌بایست به معنای واقعی کلمه خانه ملت باشد. به این ترتیب، با پیروزی انقلاب اسلامی، مقدمات تشکیل مجلسی اسلامی و مردمی در تاریخ ایران فراهم آمد و در ۲۴ اسفند ۱۳۵۸، نخستین مجلس شورای اسلامی با رأی و نظر مستقیم مردم انتخاب شد تا مظهر قدرت و حکومت مردم و مصداق خارجی

رؤسای مجلس از اول انقلاب تا کنون

مجلس اول - آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی:

نخستین دوره مجلس شورای اسلامی بعد از پیروزی انقلاب روز ۷ خرداد ۱۳۵۹ آغاز شد. در این دوره آیت‌الله هاشمی رفسنجانی از حوزه انتخابیه تهران به‌عنوان رئیس انتخاب شد و تا پایان ۶ خرداد ۶۳ ریاست را عهده‌دار بود. همزمانی پیروزی انقلاب اسلامی با آغاز به‌کار مجلس اول و اتفاقات سال‌های اولیه انقلاب این مجلس را با فرازونشیب‌هایی همراه کرد. از مهم‌ترین این فرازونشیب‌ها می‌توان به آغاز جنگ تحمیلی، قطع روابط با آمریکا، برکناری بنی‌صدر، ترور محمدعلی رجایی، تعطیلی دانشگاه‌ها، برگزاری ۳ دوره انتخابات ریاست‌جمهوری و... اشاره کرد.

مجلس دوم - آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی:

یک روز پس از پایان مجلس اول، دومین دوره مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۷ خرداد ۶۳ به ریاست آیت‌الله هاشمی رفسنجانی آغاز به‌کار کرد و ۶ خرداد سال ۶۷ پایان یافت. انتخابات این دوره همزمان با جنگ تحمیلی و در تاریخ ۲۶ فروردین ۶۳ برگزار شد. از مهم‌ترین مصوبات این دوره می‌توان به تصویب کلیات قانون مطبوعات و آغاز به‌کار شورای‌عالی انقلاب فرهنگی اشاره کرد.

مجلس چهارم - حجت‌الاسلام علی‌اکبر ناطق‌نوری:

چهارمین دوره مجلس شورای اسلامی نیز در ۷ خرداد ۷۱ به ریاست حجت‌الاسلام علی‌اکبر ناطق‌نوری آغاز شد. این دوره همزمان با آغاز دوران سازندگی بود. این مجلس نیز در تاریخ ۶ خرداد ۷۵ به کار خود خاتمه داد.

مجلس هشتم - علی لاریجانی:

آغاز به‌کار مجلس هشتم در تاریخ ۷ خرداد ۸۷ به ریاست علی لاریجانی بود. این دوره از مجلس با انتخابات دوره نهم ریاست‌جمهوری و نخستین سال ریاست‌جمهوری محمود احمدی‌نژاد همراه شد. در این دوره از مجلس برای نخستین بار طرح سوال از رئیس‌جمهوری در دستور کار قرار گرفت. این مجلس همچنین به‌نوعی رکورددار استیضاح وزرا شد که از جمله آن می‌توان به استیضاح علی کرمان، حمید بهبهانی، شیخ‌الاسلامی و شمس‌الدین حسینی اشاره کرد. کار این مجلس نیز در تاریخ ۶ خرداد ۹۱ خاتمه یافت.

مجلس نهم - علی لاریجانی:

نهمین دوره مجلس شورای اسلامی در ۷ خرداد ۹۱ به ریاست علی لاریجانی آغاز به‌کار کرد. مجلس نهم از استیضاح‌های نامیده‌اند. طرح برجام و جلسات متعدد این مجلس با نمایندگان دولت را نیز گواهی ادعای می‌داند. نهمین دوره مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۴ خرداد ۹۵ به کار خود خاتمه داد.

مجلس یازدهم - محمدباقر قالیباف:

ثبت‌نام داوطلبان انتخابات مجلس یازدهم از ۱۰ تا ۱۶ آذر انجام و انتخابات این مجلس نیز ۲ اسفند ۱۳۹۸ برگزار شد. دوره یازدهم مجلس شورای اسلامی از ۷ خرداد ۱۳۹۹ آغاز شد. مجلس یازدهم تقریباً یک‌دست از اصولگرایان است. از ۲۹۰ نماینده مجلس قبل (مجلس دهم) ۲۴۸ نفر در انتخابات مجلس یازدهم نامزد شده بودند که بیشترشان یا رد صلاحیت شدند یا رای نیاوردند

نهاد قانون‌گذار ایران از دیروز تا امروز

لایه‌های صفحات تاریخ کشورمان، ۷ خرداد به‌عنوان روز قانون و سالروز تشکیل نخستین دوره مجلس شورای اسلامی به چشم می‌خورد.

در چنین روزی در سال ۱۳۵۹ این نهاد براساس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و برگزاری انتخابات عمومی تشکیل شد.

۱۰ آذر هم سالروز شهادت آیت‌الله سید حسن مدرس است که با تصویب مجلس شورای اسلامی، روز مجلس نام‌گذاری شد.

در قانون اساسی مشروطه و تاسیس نخستین نهاد قانون‌گذاری در ایران در سال ۱۲۸۵ خورشیدی و قانون اساسی جمهوری اسلامی پیش از بازنگری، نام این نهاد «مجلس شورای ملی» بود اما در ۳۱ تیر ۱۳۵۹ نمایندگان مجلس این نهاد را «مجلس شورای اسلامی» نامیدند.

مجلس به‌عنوان نهاد قانون‌گذاری در ایران همواره و در طول ادوار تاریخ کشور مورد توجه جدی بوده و در این میان ایرانیان شاهد تشکیل مصلحت‌خانه ۲۵ نفره تا خانه ملت ۲۹۰ نفره بوده‌اند.

اشکانیان، بنیان‌گذار مجلس در ایران

نخستین مجلس شناخته‌شده در تاریخ ایران به زمان اشکانیان بازمی‌گردد. در این دوران مجلس مهستان از میان بزرگان و اشراف ایرانی به دو دسته بزرگان و شاهی تقسیم می‌شده است. پس از حمله اعراب به ایران بساط مجلس در حکومت‌های ایران برای بیش از ۱۲ قرن برچیده شد. در زمان ناصرالدین شاه وی در چند مورد مجوز تشکیل مجلسی را صادر کرد.

از میان آن می‌توان به مجلس ۲۵نفره مصلحت‌خانه یا به اختصار مجلس مشورت و مجلس وکلای تجار اشاره کرد.

نخستین مجلس ملی کشور پس از انقلاب مشروطه تشکیل شد. فرمان تشکیل این مجلس در روز ۱۴ مرداد سال ۱۲۸۵ توسط مظفرالدین شاه به امضا رسید.

مجلس شورای ملی که در فرمان مشروطیت نیز یک بار مجلس شورای اسلامی خوانده شده بود از ۱۲۸۵ تا زمان وقوع انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ به مدت ۷۲ سال به حیات خود ادامه داد.

مجلس ایران پس از پیروزی انقلاب

نخستین انتخابات مجلس شورای اسلامی در ۲۴ اسفند ۱۳۵۸ برگزار و در روز ۷ خرداد ۱۳۵۹ نخستین جلسه مجلس شورای اسلامی برگزار شد. باتوجه به شرایط انقلابی جامعه ایران، این دوره، به‌خاطر اختلاف‌نظر شدید نمایندگان که از طیف‌ها و گروه‌های مختلف سیاسی بودند مجلس به تغییر قوانین قدیمی و تصویب قوانین جدید مشغول شد. البته وقوع جنگ در سال ۱۳۵۹، سال‌های پایانی دوره اول مجلس را به خود مشغول کرد.

انتخابات دومین دوره مجلس در ۲۶ فروردین ۱۳۶۳ برگزار شد. برگزاری انتخابات این دوره مصادف بود با تصرف بخش‌هایی از مناطق مرزی کشور توسط نیروهای عراق، اما انتخابات حوزه‌های جنگ‌زده برای مهاجرین آن شهرها در حوزه‌های مجاور برگزار شد.

این دوره به‌شدت تحت تأثیر جنگ قرار داشت. علاوه‌براین، برخی از مسائل سیاست خارجی نظیر تداوم دشمنی آمریکا نیز از دل مشغول‌های مجلس دوم بود.

۱۹ فروردین ۱۳۶۷ که آخرین سال جنگ تحمیلی بود، انتخابات سومین دوره مجلس برگزار شد. در این دوره مباحث سازندگی ویرانه‌ها، موضوع مهم برای مجلسیان بود.

انتخابات دوره چهارم مجلس در ۲۱ فروردین ۱۳۷۱ برگزار شد. تداوم سازندگی همچنان در رأس دستورکارهای مجلس این دوره بود. انتخاب نمایندگان پنجمین دوره مجلس در ۱۸ اسفند ۱۳۷۴ صورت گرفت. مقابله با برخی مسائل خارجی نظیر افزایش فشارهای آمریکا و اروپا به‌ویژه پس از اعمال تحریم‌های آمریکا علیه ایران مهم‌ترین موضوع کاری مجلس پنجم بود.

بنا بر سازگاری که در اصل ۶۴ قانون اساسی طراحی شده بود و براساس یکی از مصوبات دوره پنجم، تعداد منتخبان از دوره ششم مجلس شورای اسلامی به ۲۹۰ نفر و تعداد حوزه‌های انتخابیه به ۲۰۷ حوزه افزایش یافت.

انتخابات ششمین دوره مجلس شورای اسلامی در بهمن ۱۳۷۸ برگزار شد. در این دوره مجلس توسعه سیاسی در عرصه داخلی و تنش‌زدایی در عرصه سیاست خارجی را در دستور کار خود قرار داد.

انتخابات هفتمین دوره مجلس شورای اسلامی نیز در اسفند ۱۳۸۲ برگزار شد. مقابله با مشکلات اقتصادی و اجتماعی، تصویب پروتکل الحاقی، تلاش برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی و... از مهم‌ترین موضوعاتی بود که پس از شروع به کار این دوره مجلس در دستور کار نمایندگان قرار گرفت.

در اسفند ۱۳۸۶ نیز شاهد برگزاری انتخابات هشتمین دوره مجلس شورای اسلامی بودیم و طرح کاهش رابطه با انگلیس، اصلاح الگوی مصرف انرژی و طرح سوال از رئیس‌جمهوری وقت، محمود احمدی‌نژاد از مهم‌ترین موضوعات مورد پیگیری این مجلس بود.

انتخابات نهمین دوره مجلس شورای اسلامی در اسفند ۱۳۹۰ برگزار شد. این مجلس مصادف با دو دولت دهم (احمدی‌نژاد) و یازدهم (روحانی) بود. دوره دهم مجلس شورای اسلامی از ۸ خرداد ۱۳۹۵ آغاز شد. نمایندگان این دوره در انتخابات ۷ اسفند ۱۳۹۴ و ۱۰ اردیبهشت ۱۳۹۵، انتخاب شدند.

۱۴ آبان ۱۳۹۸ اعلام شد وزیر کشور براساس جدول زمان‌بندی یازدهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی، در روز ۱۰ آذر دستور شروع رسمی فرایند انتخابات را صادر می‌کند.

همچنین قرار بر این شد که ثبت‌نام از داوطلبان انتخابات مجلس از روز ۱۰ تا ۱۶ آذر برگزار شود.

در فاصله ۱۰ تا ۱۶ خرداد، داوطلبان مشمول ماده ۲۹ قانون انتخابات فرصت داشتند استعفا خود را تقدیم مقام مافوق خود کنند. این انتخابات ۲ اسفند برگزار شد و ریاست این دوره هم به محمدباقر قالیباف رسید.

تعداد کرسی استان‌های مختلف

آذربایجان شرقی ۱۹، آذربایجان غربی ۱۲، اردبیل ۷، اصفهان ۱۹، البرز ۳، ایلام ۳، بوشهر ۲، تهران ۲۵، چهارمحال‌بوخیاری ۴، خراسان جنوبی ۴، خراسان رضوی ۱۸، خراسان شمالی ۴، خوزستان ۱۸، زنجان ۵، سمنان ۴، سیستان‌و بلوچستان ۸، فارس ۱۸، قزوین ۴، قم ۳، کردستان ۶، کرمان ۱۰، کرمانشاه ۸، کهگیلویه‌و بویراحمد ۳، گلستان ۷، گیلان ۱۳، لرستان ۹، مازندران ۱۲، مرکزی ۷، هرمزگان ۵، همدان ۹ و یزد ۴ کرسی در مجلس شورای اسلامی دارند.

علاوه بر این در مجلس شورای اسلامی، زرتشتیان و کلیعیان، هر کدام یک نماینده، مسیحیان آشوری و کلدانی در مجموع یک نماینده و مسیحیان ارمنی جنوب و شمال هر کدام یک نماینده دارند. نمایندگان مجلس شورای اسلامی هر ۴ سال یک بار و از طریق انتخابات تعیین می‌شوند.

و تنها ۵۶ نماینده از دوره قبل به دوره فعلی راه یافتند. همچنین ۱۷۴ نماینده مجلس یازدهم، سابقه نمایندگی ندارند و بسیاری از آنها با نحوه کار مجلس، آیین‌نامه‌های داخلی و نحوه کار کمیسیون‌ها، آشنا نیستند. در کل ۲۲۳ نماینده اصولگرا، ۱۸ نماینده اصلاح‌طلب و ۳۸ نماینده مستقل به مجلس راه یافتند. ترکیب مجلس یازدهم توسط برخی تحلیلگران، به مجلس هفتم تشبیه شده است. ریاست یازدهمین مجلس شورای اسلامی را هم محمدباقر قالیباف برعهده دارد.